

Οδοιπορικό στην έρημο:

Εντυπώσεις από το ταξίδι στις βόρειες περιοχές του Καμερούν

του Πατέρα Martin Ritsi

Το πρωί επικρατούσε ησυχία και άπνοια ενώ μέχρι το μεσημέρι η θερμοκρασία αλλά και η υγρασία ανέβηκε. Με φόντο αυτήν την άπνοια μια καινούργια μέρα ξεκινούσε. Μια συνηθισμένη μέρα για την Αφρική, αλλά μια δύσκολη συνηθισμένη μέρα για έναν επισκέπτη αυτής της αχανούς και αφιλόξενης ερήμου. Δεν ήταν μια συνηθισμένη έρημος σαν αυτές που βλέπουμε στα περιοδικά, όπως η Σαχάρα με τους τεράστιους αμμόλοφους. Αντιθέτως, αυτή η έρημος ήταν πράσινη και γρή... τουλάχιστον κατά τη διάρκεια μιας από τις τέσσερις εποχές. Σε αυτήν τη βόρεια περιοχή του Καμερούν, γνωστή άλλοτε και ως "Υπερβόρεια" επαρχία βρέχει τρεις μήνες το χρόνο. Από αυτές τις βροχοπτώσεις, οι κάτοικοι αντλούν το απαραίτητο για την επιβίωσή τους νερό που θα τους κρατήσει ζωντανούς καθ' όλη τη διάρκεια του υπόλοιπου χρόνου. Τους μήνες της ξηρασίας, η θερμοκρασία υπερβαίνει τους 38°C, η ατμόσφαιρα γίνεται αποπνικτική και οι κάμποι μετατρέπονται σε τεράστιες λακκούβες σκόνης.

Οι κάτοικοι αυτής της χώρας είναι σκληραγωγημένοι και έχουν μάθει να επιβιώνουν πολύ καλά χάρη στην επινοητικότητα τους αλλά και στη μακρά παράδοση που μεταδίδουν από γενιά σε γενιά. Σχεδόν όλα τα αντικείμενα που χρησιμοποιούν είναι χειροποίητα. Χωρίς καρφιά και πλαστικά, ακόμα και οι στύλοι στις στέγες των σπιτιών τους στηρίζονται μεταξύ τους με χειροποίητο σχοινί. Σχεδόν όλα τα απαραίτητα για την επιβίωσή τους προέρχονται απευθείας από αυτό που μοιάζει, εκ πρώτης όψεως, με άγονη γη.

Εν τούτοις, στη μέση αυτής της απομακρυσμένης περιοχής της υποσαχάριας Αφρικής, ανθίζει η Ορθόδοξη Εκκλησία. Ο Σεβασμιότατος Αρχιεπίσκοπος Γρηγόριος με προσκάλεσε σε μια περιήγηση στις ακμάζουσες κοινότητες των νεοφώτιστων που έχει αγκαλιάσει η Μητρόπολή του. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μου, συγκινήθηκα πραγματικά από τη ζωτικότητα και τη χαρά που εμφύσησε το Άγιο Πνεύμα στο λαό του Καμερούν.

Ο Αρχιεπίσκοπος και εγώ ξεκινήσαμε την ημέρα μας με στόχο να επισκεφτούμε αρκετές Ορθόδοξες κοινότητες για να επιβλέψουμε την πρόοδο διαφόρων έργων... ένα πιγάδι αραιά και που ή την ανέγερση μιας εκκλησίας στα σύνορα του γειτονικού Τσαντ. Συνταξιδιώτες μας ήταν ο Πατέρας Philip από το Τσαντ, ο Τεο (οδηγός και βοηθός του Αρχιεπισκόπου) και ο Tesu (τοπικός βοηθός).

Ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Γρηγόριος, διάφοροι γηγενείς ιερείς του Καμερούν, και ο Πατέρας Ritsi, Διευθυντής του OCMC περιβάλλονται από ντόπιους πιστούς της Ορθόδοξης. Επιστρέφοντας από την επίσκεψή του εκεί, ο Πατέρας Martin έφερε μαζί του αρκετές ευκαιρίες για τους Ορθόδοξους Χριστιανούς στο Καμερούν μέσω πολλών διακονιών του Κέντρου Ιεραποστολής όπως αποστολές, ομάδες και προγράμματα υποστήριξης.

Κάθε επίσκεψη σε αυτήν την αφιλόξενη γη πάντα συνοδεύεται από απρόβλεπτες μεν, αναμενόμενες δε δυσκολίες. Το αυτοκίνητό μας είναι παρκαρισμένο σε ένα "κοντινό" χωριό επειδή βρισκόμαστε στην αρχή της βροχερής περιόδου, πράγμα που καθιστά το ταξίδι με αυτοκίνητο ή μοτοσυκλέτα αδύνατο. Για να συνεχίσουμε, πακετάρουμε τα απαραίτητα, κρεμάμε τους σάκους στον ώμο και προετοιμάζουμε τα πόδια μας για το ταξίδι. Αρχίζουμε τη μέρα μας με μιάμιση ώρα πεζοπορίας στους λασπώδεις κάμπους προσέχοντας μην πέσουμε τους νερόλακκους που έχουν ήδη αρχίσει να ξεχειλίζουν.

Ο Πατέρας Philip έχει μαζί του ένα δεύτερο ζευγάρι παπούτσια, τα οποία θα φορέσει όταν περάσουμε τις περιοχές που είναι βυθισμένες στη λάσπη. Ο Τεο και ο Tesu κρατούν στα χέρια τους σαγιονάρες και περπατούν ξυπόλητοι. Ο Αρχιεπίσκοπος κάνει το ίδιο και εγώ επιχειρώ να

Ο Πατέρας Martin Ritsi, Διευθυντής του OCMC σε περίπατο με τον Σεβασμιότατο Αρχιεπίσκοπο Γρηγόριο μετά από επίσκεψη σε μία από τις Ορθόδοξες εκκλησίες που έχουν χτιστεί στο Καμερούν. Ο Σεβασμιότατος συνόδεψε τον Πατέρα Martin σε μια περιοδεία διάρκειας 2 εβδομάδων στο Καμερούν, όπου μοιράστηκαν ορισμένα από τα επιτεύγματα, τις ελπίδες και τους αγώνες που αντιμετωπίζει η αναπτυσσόμενη Εκκλησία εκεί.

δοκιμάσω τις γαλότσες μου με την ελπίδα ότι η στάθμη της λάσπης δεν έχει αυξηθεί ακόμα αρκετά μετά τη χθεσινοβραδινή νεροποντή. Τελικά, μένω με την ευχή τα πόδια μου να ήταν αρκετά σκληρά για να περπατήσω ξυπόλητος.

Η γη είναι πράσινη και τα δέντρα άφθονα. Μπροστά μας απλώνεται μιας αχανής περιοχής με πεδιάδες από άμμο.

Καθώς καρποφορεί η Εκκλησία στο βόρειο Καμερούν, το Τσαντ, τη Γκαμπόν και την Κεντρική Αφρικανική Δημοκρατία, όλο και περισσότεροι γηγενείς ιερείς χειροτονούνται για να διακονήσουν το αναπτυσσόμενο ποίμνιο της πίστης. Ο Πατέρας Martin Ritsi στην πρόσφατη επίσκεψή του στο Καμερούν συνάντησε πολλούς τέτοιους ιερείς με σκοπό να ανακαλύψει πώς μπορούν να βοηθήσουν οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί της Βόρειας Αφρικής.

Διασκορπισμένες στην περιοχή πολύ πιο μακριά απ' ό,τι μπορεί να δει το ανθρώπινο μάτι και ακόμη πιο μακριά απ' ό,τι μπορούμε να φανταστούμε υπάρχουν στρογγυλές καλύβες φτιαγμένες από λάσπη με αχυρένιες σκεπές. Σε ορισμένα σημεία ορθώνονται εκεί μόνες τους, περιτριγυρισμένες από το απόλυτο κενό, ενώ σε άλλα σημεία είναι μαζεμένες 6 ή 8 καλύβες που σχηματίζουν μικρά συγκροτήματα και είναι περιφραγμένες με χωμάτινους φράχτες. Αλλού πάλι, συνορεύουν με άλλες καλύβες σχηματίζοντας μικρά χωριά, αλλά συνήθως τις χωρίζουν μεγάλες αποστάσεις.

Οι κάτοικοι αυτών των μικρών κατασκηνώσεων ζυγνάνε με την ανατολή του ηλίου και προσπαθούν να κάνουν όσο περισσότερες δουλειές πριν ανέβει ο υδράργυρος στα ύψη. Γυναίκες και άνδρες περνούν τη μέρα τους σκυμμένοι πάνω από τη γη σκαλίζοντας το χώμα με ένα μικρό χειροποίητο εργαλείο που έχει σχήμα τσάπας. Κάθε ένας σκαλίζει το χώμα κατά ένα μέτρο τη φορά για να φυτέψει τους σπόρους του. Ορισμένοι έχουν ήδη σπείρει Mili-mili (ένα είδος σπόρου που ανήκει στην οικογένεια των αραβόσιτου και αποτελεί βασική πηγή τροφής), ενώ άλλοι φυτεύουν σπόρους στο χώμα. Κατά διαστήματα περνά μια κατσίκια ή ένα γουρούνι, ενώ τα παιδιά ντυμένα με κουρέλια ψάχνουν σε μικρές ομάδες αυτό που ψάχνουν όλα τα παιδιά του κόσμου – τρόπους για να παίξουν.

Καθώς συνεχίζουμε να περπατάμε, προσπερνάμε άλλους οδοιπόρους, κυρίως γυναίκες που ισορροπούν στο κεφάλι τους μεγάλα κιούπια με νερό, ρούχα σε καλάθια και αντικείμενα που αγόρασαν για να τα πουλήσουν στην αγορά του χωριού. Περνάμε μια άλλη περιοχή όπου είναι μαζεμένες γυναίκες σε ένα μικρό λοφίσκο. Έχουν συγκεντρωθεί πάνω από μια βαθιά τρύπα στο έδαφος. Αδειάζουν τους κουβάδες τους στην τρύπα και έπειτα γεμίζουν τα κιούπια, πλένουν τα ρούχα τους και μιλάνε μεταξύ τους.

Πιο πέρα, βλέπουμε μερικά παιδιά να παίζουν στο νερό. Ακόμα πιο πέρα, τρία αγόρια ντυμένα φτωχικά χοροπηδάνε στη σκόνη, πετάνε πέτρες και παίζουν με τα ζώα που βόσκουν παραδίπλα τους.

Το μονοπάτι μας οδηγεί κοντά σε μερικές καλύβες και τα παιδιά μας βλέπουν. Φοβούνται αλλά καθώς ερχόμαστε όλο και πιο κοντά στο σημείο όπου βρίσκεται η εκκλησία μας καταλαβαίνουν ότι ο λευκός άντρας είναι ο Αρχιεπίσκοπος. Μπορεί κανείς να δει τους καρπούς της διακονίας του Σεβασμιότατου στη χαρά που κρύβουν τα μάτια τους. Συναντάμε διάφορους ανθρώπους οι οποίοι φαίνεται ότι έχουν δεχτεί το άγγιγμα της αγάπης του Χριστού με παρόμοιο τρόπο, είτε μέσω του Αρχιεπισκόπου είτε μέσω ενός από τους πολλούς γηγενείς ιερείς που διακονούν σε αυτήν την όμορφη χώρα.

Μετά από μερικές μέρες με τους κατοίκους του βόρειου Καμερούν, καθώς επιστρέφουμε στο αυτοκίνητο, σκέφτομαι πώς καταλήξαμε να είμαστε μέρος του ρυθμού ζωής αυτής της ερήμου. Το ασυνήθιστο της περίπτωσης τους ξεθωριάζει αφήνοντας μόνο μια αίσθηση κοινοτυπίας μεταξύ εμού και των συνανθρώπων μου. Παρά τις διαφορές στον τρόπο ζωής και την κουλτούρα μας είμαστε ολόιδιοι κατ' εικόνα και ομοίωση του Θεού. Μοιραζόμαστε τις ίδιες ελπίδες και τους ίδιους φόβους, τη χαρά και τη λύπη και έχουμε την ίδια σχέση με το Θεό.

Η διαδρομή που έκανα με τον Πατέρα Philip και τον Tesu με έφερε πιο κοντά τους, βοηθώντας με να ξεχάσω ότι εκείνοι θα επιστρέψουν στις καλύβες τους ενώ εγώ θα επιστρέψω στην Αμερική. Είναι δελεαστικό να ξεχνάω που βρίσκομαι. Είμαστε όλοι τόσο ίδιοι που η πραγματικότητα του πόσο ριζικά διαφορετικές είναι οι ζωές μας κοντεύει, με επικίνδυνο τρόπο, να ξεθωριάσει. Αλλά πάλι, κάτι με ταρακουνάει μέσα μου και τα μάτια μου, για άλλη μια φορά, διαπιστώνουν τη σκληρότητα της ζωής, την απουσία ιατρικής περίθαλψης και τις διαφορές του κλίματος, και ότι εγώ είμαι προστατευμένος ενώ εκείνοι όχι. Πώς γίνεται να ζω εγώ μια ζωή γεμάτη αφθονία, λες και αυτό είναι η φυσική τάξη των πραγμάτων, ενώ αυτοί, διασκορπισμένοι σε αμέτρητες εκτάσεις γης ζουν και υποφέρουν από ανέχεια την οποία εγώ με δυσκολία μπορώ να συλλάβω παρόλο που απλώνεται σε όλο της το μεγαλείο μπροστά στα

Στο βόρειο Καμερούν οι εποχιακές βροχές γρήγορα μεταμορφώνουν το άγονο τοπίο της περιοχής σε μια έντονη σαβάνα. Στους νερόλακκούς και στα ποτάμια που κατακλύζονται από τη βροχή, οι γηγενείς του Καμερούν φαρεύουν και καλλιεργούν όλα όσα θα τους συντηρήσουν για την υπόλοιπη χρονιά. Με τη βοήθεια του OCMC, η Εκκλησία στο βόρειο Καμερούν αναπτύσσει την υποδομή της σε ανταπόκριση του αγώνα που κάνουν οι ποιοί για να επιβιώσουν σε ένα τόσο σκληρό περιβάλλον.

μάτια μου; Καθώς κοιτάζω τον ορίζοντα, φέρνω στο νου μου παρόμοια τοπία που είδα καθώς ερχόμουν εδώ. Σκέφτομαι ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν σπανίζουν. Αντιθέτως, υπάρχουν πολλοί άνθρωποι στον κόσμο που ζουν στα όρια της φτώχειας, στην Αφρική, στην Ινδία και σε άλλες ηπείρους.

Εν τούτοις, κατά κάποιο τρόπο, εγώ βρίσκομαι εδώ, όχι ως προνομιούχος τουρίστας ή σε αναζήτηση κάποιας εξωτικής περιπέτειας, αλλά σε ανταπόκριση του καλέσματος του Κυρίου μας για να μεταφέρουμε την αγάπη Του σε όλο τον κόσμο. Είμαι εδώ εκ μέρους της SCOBA και ως εκπρόσωπος των Ορθόδοξων Εκκλησιών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Είμαι εδώ για να προετοιμάσω το δρόμο που θα ακολουθήσουν κι άλλοι για να βοηθήσουν αυτές τις κοινότητες. Σύντομα, κάποια Ιεραποστολική Ομάδα του OCMC θα κατασκευάζει μια κτηνοτροφική φάρμα στην ίδια γη που εμείς χτίσαμε μια εκκλησία και ένα πηγάδι. Το Ιεραποστολικό Κέντρο θα συνεχίσει να υποστηρίζει το Καμερούν και τους τοπικούς ιερείς, να κάνει γεωτρήσεις, να βοηθά στη λειτουργία του ιεροδιδασκαλείου, να ξεθάβει ακόμα περισσότερα πηγάδια, να αγοράζει φάρμακα και να τα διανέμει στα ιατρεία, να χτίζει κι άλλες εκκλησίες και να μεταφράζει υλικό στις τοπικές γλώσσες. Και ίσως, λέω ίσως, κάποιοι ακούσει το κάλεσμα του Κυρίου γι' αυτήν την περιοχή και τους κατοίκους της και μέσω του OCMC συμμετάσχει σε μια ιεραποστολή σε συνεργασία με τον Αρχιεπίσκοπο Γρηγόριο για να βοηθήσει αυτά τα φτωχά παιδιά του Θεού περνώντας τους το μήνυμα του Ιησού Χριστού για σωτηρία.

Μια μέρα πριν από το "οδοιπορικό στην έρημο", πραγματοποιήθηκε μια συνάντηση με τους 11 ιερείς της περιοχής. Μίλησαν για τις ενορίες τους, για τον αριθμό των κατηχούμενων, για τις πιθανότητες του μέλλοντος και τον αγώνα που κάνουν. Καθώς τους άκουγα, υποσχέθηκα να μεταφέρω την ιστορία τους στην πατρίδα μου, εκεί όπου αυτός ο κόσμος είναι αόρατος ή σχεδόν ασύλληπτος. Προσεύχομαι, μαζί με τους Ιεράρχες μας και το Ιεραποστολικό Κέντρο, να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας αυτήν την κατάσταση. Εύχομαι, με το έλεος του Θεού να συγκεντρώσουμε τις δυνάμεις και το ταλέντο μας για να βοηθήσουμε τους κατοίκους του Καμερούν σε ένα οδοιπορικό στην έρημο—ένα ταξίδι με το Χριστό.